

Allemansrätten på Åland

I Norden har vi sedan urminnes tider haft rätt att röra oss fritt i skog, mark och över vatten. Du får dock inte beträda odlingar och tomtmark. Denna rätt kallas allemansrätt. Grundregeln lyder: *du får inte störa och inte förstöra*. Det betyder att du har ett personligt ansvar för det du gör. För husbehov får du plocka vilda blommor, svamp och bär. Du skall visa hänsyn till naturen och till markägaren vars mark du rör dig på och du ska använda ditt goda omdöme.

Allemansrätten på Åland skiljer sig till vissa delar från allemansrätten i Sverige och i övriga Finland. Det beror dels på att vi har egen lagstiftning och att vi har många besökare i förhållande till vår storlek och antalet invånare. Våra marker är särskilt ömtåliga för slitage och vi är måna om den egna befolkningens utkomstmöjligheter och livsvillkor. Ålänningarna värnar om och vårdar sina marker och sin natur. Därför är det viktigt att du visar hänsyn till de småskaliga förhållandena hos oss. Allemansrätten på Åland ska inte användas för kommersiella syften.

- Du får röra dig fritt till fots i naturen och vi rekommenderar att du följer stigar och vägar. Det är inte tillåtet att gå över privata tomter och bryggor. Var försiktig så att du inte skadar stängsel, växter eller gröda. Går du igenom en grind så stäng den efter dig.
- Med hänsyn till häckande sjöfågel och andra vilda djur är det förbjudet att släppa hundar lösa. Av samma orsak råder det landstigningsförbud på vissa holmar under häckningstid.
- För övernattnin rekommenderar vi campingplatser, stugbyar och gästhamnar. Du får slå dig ner för att rasta. På Åland är det god sed att fråga markägaren om lov att övernatta på dennes mark. Om detta inte är möjligt är det tillåtet att tälta med enstaka tält ett dygn om det görs med hänsyn till hemfriden. Det innebär att det ska vara ett tillräckligt avstånd från bebyggelse och med hänsyn till platsen i övrigt. Det är förbjudet att skada naturen eller störa dem som äger eller innehar marken eller att föra oväsen. Motsvarande gäller för att övernatta i båt.
- Du får plocka svamp, bär och blommor för husbehov. Dock inte växter, som enligt lag är fridlysta, till exempel orkidéer.
- Öppen eld får enligt åländsk lag inte uppgöras i naturen utan markägarens tillstånd. Ålands bergsskogar är ytterst eldfångda. Eld kan förstöra berghällar för all framtid. Det är viktigt att cigaretter fimpas ordentligt och att man även i övrigt är försiktig med sådant som kan orsaka brand.
- Du får simma, ro, paddla och köra motorbåt på annans vatten. Så långt som möjligt bör utprickade sjöleder användas, i första hand för att risken att gå på grund är stor utanför lederna. Då man färdas utanför de utprickade sjölederna på privat fiskevatten bör man vara extra försiktig så att man inte skadar utlagda fiskeredskap. Visa alltid respekt för simmande fågelkullar genom att väja och sakta ner farten.
- På Åland måste man ha fiskekort för få att fiska. Den som fiskar ska dessutom iaktta de särskilda bestämmelser som gäller inom det aktuella fiskekortsområdet. För att få fiska ska du först köpa ett fiskekort för de vatten där du tänker fiska.
- Motorfordon är hänvisade till vägnätet och får inte föras in i terrängen.
- För dykning med luftaggregat krävs särskilt tillstånd från landskapsregeringen.
- Hjälp oss att hålla naturen ren! Ta med dig dina sopor när du går. Det är förbjudet att släppa ut avloppsvatten från båtar i havet.

Allmänna råd

Naturen har sina egna ljud; fågelsång, vindens sus i trädkronorna och vågornas brus. Många människor vistas i naturen just för att njuta av detta. Och många längtar efter tystnaden, något som anses som en bristvara i dagens värld. Så rör dig tyst och stilla i naturen!

Vandring

Vandring i den åländska naturen ger dig snabbt växlande naturscener, fin kontakt med vår särpräglade flora och kanske möten med älg, rådjur och hare. Åland har flera fina vandringsleder av olika längd och svårighetsgrad. Mer information om dessa fås från Visit Åland.

Båtturism

Runt Åland finns flera fint anlagda gästhamnar som erbjuder olika sorts service. Bland annat kan de ta hand om avfall och tömma latrin. Det är i lag förbjudet att släppa ut avloppsvatten i havet från småbåtar. Vi rekommenderar att gästhamnarna används som natthamn. De flesta bryggorna på Åland är privata och inte tillåtna att använda.

Bilturism

Åland har ungefär 900 km allmänna vägar. Alla större vägar sammanbinds av broar eller färjor och även i skärgården är vägnätet tätt. Denna vägtäthet gör Åland till ett paradiset för bil- och MC-turism. Därtill har Åland ett nät av privata vägar, byggda av markägarna för deras egna behov. Dessa vägar får användas med försiktighet, men husuppfarter får inte användas som vändplan.

Campingplatser

Vi ber dig som tältar eller reser med husvagn eller husbil att använda campingplatser för övernattnig. På åländska turistkartor finns alla allmänna campingplatser utmärkta. De är officiellt klassificerade och erbjuder olika former av service. Utmärkande för alla åländska campingplatser är att avgifter tas per dygn per person, tält, bil och husvagn och inte för använd yta.

Cykling

Att cykla på Åland är populärt. De cykelpaket som resebyråerna säljer har en stor efterfrågan. Åland är genomkorsat av små och stora vägar. Vi rekommenderar att de mindre vägarna används av cyklister eftersom de åländska huvudvägarna är tungt belastade med biltrafik.

Paddling

Under senare år har paddling i den åländska arkipelagen blivit allt populärare. Landskapet är genomskuret av vikar, sund och naturkanaler. En särskild paddlingskarta har tagits fram av Visit Åland. Kartan har även information om servicepunkter som lätt kan nås av paddlare samt var man kan gå iland under sina utflykter.

Fiske

Fiske ingår inte i allemansrätten. För att få fiska ska du först köpa ett fiskekort för de vatten där du tänker hålla till. Fiskekortet säljs av fiskelagen och via jakt- och fiskebutikerna i Mariehamn. Därtill ska fiskande iaktta de särskilda bestämmelser som gäller inom det aktuella fiskekortsområdet. Mer information finns på <http://www.regeringen.ax/naringsavd/fiskeribyran>

Vill du veta mer om fridlysta växter och skyddad natur på Åland kan du läsa mer under miljöbyrån på landskapsregeringens hemsida <http://www.regeringen.ax/socialomiljo/miljo>